

Підтримку надає:

Федеральне міністерство
продовольства і
сільського господарства

на підставі рішення
Німецького Бундестагу

Німецько-український
агрополітичний діалог

Випуск 01/2020

при Національній асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України

ОГЛЯД АГРАРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Зміст

Закони та інші нормативно-правові акти, які прийняті або набули чинності у грудні 2019р.

- Посилення захисту сільськогосподарських земель та майна від протиправного захоплення
- Видатки Державного бюджету на аграрний сектор у 2020
- Врегулювання використання озоноруйнівних речовин
- Запровадження моніторингу парникових газів
- Створення відділу органічного виробництва в Мінекономіки України
- Призначення Голови Держлісагентства України
- Звільнення заступника Міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України

Законопроекти, запропоновані у Верховній Раді України у грудні 2019р.

- Збільшення дотацій на утримання ВРХ
- Підтримка розвитку бджільництва в Україні
- Модернізація законодавства про пестициди та агрохімікати
- Зміни у правилах перевезення тварин
- Запровадження індексації нормативної грошової оцінки землі
- Скасування пільг з плати за землю для гірничодобувних підприємств
- Скасування оподаткування земель для залізниці

Лісове господарство

- Кримінальна відповідальність керівників лісгоспів

За підтримки

Героїв Оборони 10, оф.10, 03680 Київ

info@apd-ukraine.de

www.apd-ukraine.de

Закони та інші нормативно-правові акти, які прийняті або набули чинності у грудні 2019 року

Посилення захисту сільськогосподарських земель та майна від протиправного захоплення

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії рейдерству» № 340-IX від 05.12.2019 (Законопроект № 0858 від 29.08.2019). Закон прийнято Верховною Радою України 05.12.2019 та передано на підпис Президенту України.

Закон спрямований на забезпечення захисту майнових прав власників і користувачів земельних ділянок, запобігання протиправному поглинанню та захопленню підприємств у аграрному секторі економіки, вирішення інших питань у сфері регулювання земельних відносин. Для цього оновлюються норми законів та кодексів, що регулюють відносини у сфері нерухомого майна. Серед найважливіших нововведень:

- подовження строків проведення реєстраційних дій та надання інформації з Державного реєстру прав з двох до п'яти робочих днів з дня реєстрації відповідної заяви;
- взаємодія реєстраторів Державного земельного кадастру та державних реєстраторів речових прав на нерухоме майно;
- автоматичне поновлення договорів оренди. Відтепер договори оренди землі, що передбачають умову про їх поновлення після спливу строку дії цих договорів, будуть вважатися продовженими автоматично, якщо одна із сторін за місяць до закінчення строку дії договору, не подала до державного реєстру речових прав на нерухоме майно заяву про виключення з цього реєстру відомостей про поновлення договору та ін.

Крім цього, Законом встановлюється кінцевий термін для завершення наповнення Державного земельного кадастру – 01.01.2022.

Видатки Державного бюджету на аграрний сектор у 2020

Закон України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» № 294-IX від 14.11.2019. Закон підписано Президентом України 11.12.2019 та набирає чинності 01.01.2020.

Законом передбачається виділення 4,24 млрд. грн. на підтримку сільгоспвиробників, з них 0,24 млрд. планується направити у фонд гарантування кредитів, виданих на купівлю землі після відкриття ринку землі, яке попередньо планується на 01.10.2020. Решту буде розподілено на дотації за діючими державними програмами підтримки. Розподіл коштів має підготувати Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України.

Окрім того, передбачається виділення:

- 1,9 млрд. грн. - на фінансування Держгеокадастру, з них:
  - 76 млн. грн. – на проведення земельної реформи,
  - 430 млн. грн. - на проведення інвентаризації земель та оновлення картографічної основи Державного земельного кадастру;
- 3,9 млрд. грн. - на фінансування Держпродспоживслужби України передбачено, в тому числі 0,58 млрд. грн. – на протиепізоотичні заходи та участь у Міжнародному епізоотичному бюро.

Врегулювання використання озоноруйнівних речовин

Закон України «Про регулювання господарської діяльності з озоноруйнівними речовинами та фторованими парниковими газами» № 376-IX від 12.12.2019 (законопроект № 0874 від 29.08.2019). Закон прийнято Верховною Радою України 12.12.2019 та підписано Президентом України 26.12.2019. Цей Закон набирає чинності 27.12.2019 та вводиться в дію 27.06.2020.

Закон прийнято на виконання Україною міжнародних зобов'язань у сфері охорони озонного шару та запобігання зміні клімату, а також адаптації законодавства України до законодавства ЄС.

Цей Закон регулює правовідносини щодо виробництва, імпорту, експорту, зберігання, використання, розміщення на ринку та поводження з озоноруйнівними речовинами і фторованими парниковими газами («контрольованими речовинами»), товарами та обладнанням, які їх містять або використовують. Для цього положеннями Закону визначаються:

- повноваження центральних органів виконавчої влади щодо поводження з контрольованими речовинами;
- основні вимоги до суб'єктів господарювання на ринку контрольованих речовин;
- основні вимоги щодо сертифікації персоналу та відповідного маркування обладнання;
- порядок імпорту, експорту контрольованих речовин та товарів, що їх містять, а також поводження з відходами, що містять ці речовини тощо.

Законом забороняється виробництво контрольованих речовин в Україні.

Запровадження моніторингу парникових газів в Україні

Закон України «Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів» № 377-IX від 12.12.2019 (законопроект № 0875 від 29.08.2019). Закон прийнято Верховною Радою України 12.12.2019 та підписано Президентом України 26.12.2019. Цей Закон набирає чинності 26.03.2020 та вводиться в дію 01.01.2021.

Закон розроблено на відповідність зобов'язань України в рамках Угоди про асоціацію, зокрема Директиви 2003/87/ЄС про створення системи торгівлі квотами на викиди парникових газів у рамках ЄС.

Закон визначає:

- правові засади та повноваження органів державної влади у сфері моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів;
- статус верифікатора звіту оператора про викиди парникових газів;
- порядок організації та здійснення моніторингу, звітності та верифікації;
- основні аспекти надання адміністративних послуг у цій сфері;

- права та обов'язки оператора й верифікатора;
- адміністративну відповідальність за порушення вимог законодавства у відповідній сфері тощо.

Створення відділу органічного виробництва в Мінекономіки України

Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України «Про внесення змін до структури апарату Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України» № 787 від 24.12.2019.

Згідно з Наказом, у директораті сільського розвитку Мінекономіки створюється відділ органічного виробництва та стандартів якості, який займатиметься питаннями регулювання органічного виробництва, маркування та маркетингу органічної продукції.

Призначення Голови Держлісагентства України

Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про призначення Заблоцького А.В. Головою Державного агентства лісових ресурсів України» № 1348 від 24.12.2019.

Даним розпорядженням Головою Державного агентства лісових ресурсів України призначається Заблоцький А.В. строком на п'ять років.

Звільнення заступника Міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України

Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про звільнення Метелевої І.Д. з посади заступника Міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України» № 1375 від 27.12.2019.

Даним розпорядженням пані Метелева І.Д. звільнюється з посади заступника Міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України згідно з поданою заявою.

Законопроекти, запропоновані у Верховній Раді України у грудні 2019 року

Збільшення дотацій на утримання ВРХ

Проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про державну підтримку сільського господарства» (щодо підтримки власників великої рогатої худоби)» № 2522 від 03.12.2019, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Савчук О.В. (позафракційна)).

Даним законопроектом пропонується збільшити щорічну підтримку власникам ВРХ до суми, еквівалентної не менше як 300 Євро в національній валюті, з розрахунку на одну голову об'єкта дотації. Дотація має виплачуватись не пізніше 1 липня кожного року.

Дотація за молодняк, який народився у господарствах фізичних осіб, надається за кожні чотири місяці у період утримання молодняка у розмірі:

- віком від одного до п'яти місяців – не менше 50 Євро (наразі 300 грн.) в еквіваленті в національній валюті України за голову;
- віком від п'яти до дев'яти місяців - не менше 100 Євро (наразі 700 грн.) в еквіваленті в національній валюті України за голову;
- віком від дев'яти до тринадцяти місяців - не менше 200 Євро (наразі 1500 грн.) в еквіваленті в національній валюті України за голову.

Підтримка розвитку бджільництва в Україні

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту та розвитку бджільництва» № 2537 від 05.12.2019, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Лаба М.М., Загоруйко А.Л. та ін. (партії «Слуга народу», «Батьківщина», позафракційні)).

Законопроектом передбачена низка заходів, направлена на розвиток та захист бджільництва в Україні. Зокрема, пропонується:

- доповнити Кримінальний кодекс України новою статтею під назвою «Порушення законодавства про охорону бджіл», якою пропонується встановити санкції за порушення, що призвели

до потрапи (загибелі) бджолиних сімей та заподіяли шкоду власникам пасік. Здійснення правопорушень, в залежності від виду та тяжкості (в т.ч. порушення правил застосування засобів захисту рослин чи агрохімікатів), карається штрафом від 3000 до 10000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян¹ (НМДГ) або позбавленням волі до п'яти років. У статті уточнюється визначення поняття «істотна шкода, яка заподіяна власнику пасіки».

- доповнити закони України «Про захист рослин» та «Про пестициди і агрохімікати» нормами про необхідність здійснення обробки рослин засобами їх захисту з урахуванням вимог законодавства про бджільництво;
- розширити повноваження органів місцевого самоврядування щодо вжиття необхідних заходів з метою сприяння захисту і розвитку бджільництва;
- закріпити у Законі України «Про бджільництво»:
  - визначення поняття «стаціонарна пасіка», «перевезення (кочівля) пасік»,
  - можливість реєстрації пасіки за місцем фактичного її знаходження,
  - безоплатне ветеринарно-санітарне обслуговування,
  - державну підтримку у вигляді дотацій, які надаються власникам пасік, що зареєстровані в установленому порядку,
  - введення нового модернізованого механізму інформування про роботи по захисту ентомофільних рослин, що становлять загрозу бджолам (відправлення попереджувальних SMS-повідомлень не пізніше ніж за три доби до початку обробки).

Окрім того, законопроектом передбачається запровадження санкцій за роздрібну торгівлю ветеринарними препаратами поза закладами ветеринарної медицини та за реалізацію ветеринарних препаратів після закінчення терміну

¹ 1 неоподатковуваний мінімум доходів громадян складає 17 грн.

їхньої державної реєстрації чи незареєстрованих препаратів (від 50 до 500 НМДГ).

Модернізація законодавства про пестициди та агрохімікати

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення державного регулювання у сфері поводження із пестицидами і агрохімікатами» № 2548 від 06.12.2019, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Халімон П.В., Грищенко Т.М. та ін. (партія «Слуга народу», позафракційні)).

Законопроект було розроблено з метою адаптації українського законодавства до законодавства ЄС, дерегуляції для бізнесу та ЦОВВ, боротьби з фальсифікатом. Для цього передбачається:

- розмежування повноважень органів державної влади у сфері поводження з пестицидами і агрохімікатами;
- запровадження безоплатного та відкритого електронного реєстру пестицидів і агрохімікатів, дозволених для використання;
- прозорість процедур державних випробувань пестицидів та агрохімікатів;
- приведення термінології у відповідність із законодавством ЄС.

Окрім того, забороняється провезення на територію України засобів захисту рослин фізичними особами, посилено вимоги до маркування та упаковки.

Зміни у правилах перевезення тварин

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України, що стосуються відносин у сфері перевезення живих тварин, а також окремих питань карантину (інших ветеринарно-санітарних положень)» № 2558 від 09.12.2019, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Шкрум А.І., Овчинникова Ю.Ю. та ін. (партії «Батьківщина», «Слуга народу», «Голос», «Європейська солідарність»)).

Серед основних нововведень законопроекту:

- заборона на ввезення тварин через пункти пропуску державного кордону України у разі відсутності на них карантинної станції;

- заборона знищення здорових живих тварин у разі неможливості повернення тварин у країну відправлення. У разі відсутності захворювань тварини можуть бути повернуті власнику живими або передані іншим особам відповідно до законодавства України. На даний час закон передбачає тільки одну можливість – знищення живих тварин.
- уточнення правил транспортування сільськогосподарських (с/г) тварин (не більше 8 годин поспіль, у спеціально обладнаних транспортних засобах – не більше 12 годин поспіль, вчасне надання їжі та води тощо).

Запровадження індексації нормативної грошової оцінки землі

Проект Закону «Про внесення зміни до Податкового кодексу України (щодо проведення індексації нормативної грошової оцінки землі)» № 2561 від 09.12.2019, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор - Андрійович З.М. (партія «Слуга народу»)).

Законопроектом передбачається проведення індексації нормативної грошової оцінки землі з урахуванням індексу споживчих цін за попередній рік.

Скасування пільг з плати за землю для гірничодобувних підприємств

Проект Закону «Про внесення зміни до Податкового кодексу України (щодо скасування податкових преференцій з плати за землю для гірничодобувних підприємств)» № 2566 від 10.12.2019, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор - Андрійович З.М. (партія «Слуга народу»)).

З метою наповнення місцевих бюджетів, пропонується скасувати пільгову ставку (25%) плати за землю за земельні ділянки, надані гірничодобувним підприємствам для видобування корисних копалин та розробки родовищ корисних копалин.

Скасування оподаткування земель для залізниці

Проект Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо перегляду особливостей оподаткування платою за землю» № 2566-1 від

27.12.2019, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Марусяк О.Р. (партія «Слуга народу»)).

Законопроектм скасовується оподаткування земель залізничного транспорту платою за землю.

Лісове господарство

Кримінальна відповідальність керівників лісгоспів

Проект Закону «Про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо кримінальної відповідальності керівників лісових господарств за необґрунтовану вирубку лісів)» № 2581 від 12.12.2019, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор - Костюк Д.С. (партія «Слуга народу»)).

Законопроектм пропонується ввести кримінальну персональну відповідальність керівника лісового господарства за необґрунтовану порубку дерев у лісах, здійснену лісовим господарством та за відома керівника, у вигляді позбавлення волі строком від трьох до п'яти років.

Проект Закону «Про внесення змін до Кримінального кодексу України, щодо кримінальної відповідальності керівників лісових господарств» № 2581-1 від 20.12.2019, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – М'ялик В.Н. (позафракційний)).

Законопроектм пропонується ввести персональну відповідальність керівника лісового господарства за незаконну (необґрунтовану) порубку дерев у лісах, здійснену лісовим господарством, за його відома, - у вигляді позбавленням права обіймати керівні посади в сфері лісового господарства строком від двох до п'яти років.

Автор, редакція та контакти:

Марія Ярошко, Симан Юрк

Німецько-український агрополітичний діалог (АПД)

Героїв Оборони 10, оф.10, 03680 Київ

Тел. +38066/ 5981440

info@apd-ukraine.de

www.apd-ukraine.de

В публікації «Огляд аграрного законодавства в Україні» розглядаються закони та нормативно-правові акти Верховної Ради <http://portal.rada.gov.ua/>, які мають вагомe значення для сталого розвитку аграрного сектору (тобто, суттєво впливають на сільське господарство та харчову промисловість).

Інформація з даного огляду не може розглядатися як юридична консультація.

Їх можна розподілити наступним чином:

- «Закони та інші нормативно-правові акти, які прийняті або набули чинності протягом періоду, який аналізується» означає: закони, які прийняті Верховною Радою та підписані Президентом, навіть якщо вони набудуть чинності пізніше; Постанови Кабінету Міністрів України.
- «Законопроекти, які мають важливе значення і знаходяться в законотворчому процесі протягом періоду, який аналізується»: наприклад, прийняті Верховною Радою у першому читанні або ті, що опрацьовуються в комітетах, однак, поки не прийняті.
- «Законопроекти, запропоновані у Верховній Раді протягом періоду, який аналізується» означає: законопроекти, зареєстровані у Верховній Раді або передані на розгляд в комітети.